

Ismét a bérekompensációról

Máhr Andrással, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtktár-helyettesével ez év elején többször foglalkoztunk a kötelező bérekompensációt és elvárt béremelést előíró rendelet előnyeivel, hátrányaival. Már a jogszabályok megjelenésekor nyilvánvaló volt, hogy végrehajtásuk komoly problémákba ütközik. Nem pusztán azért, mert jelentős többletadminisztrációval jár, s nem is csak azért, mert a rendszernek kiszámíthatatlan következményei vannak, hanem azért, mert a rendelet jelen formájában szinte végrehajthatatlan. Egy újabb fordulat szerint a kormány illetékesei is rájöttek, hogy a törvényt módosítani szükséges.

A bérekompensáció kapcsán két dolgról beszéltünk, elevenítet fel korábbi találkozásunkat a főtktár-helyettes. Az egyikben a MOSZ véleményét foglaltuk meg, vagyis hogy a bérekompensáció végrehajtására képtelen vállalkozásokat sújtó – vagyis a 216 ezer forint nettó pozíciót változatlanul hagyó bérekhez szükséges bruttó béremelés nem végrehajtható – szankciók nyomán egyes cégek két évre elesnek a támogatási lehetőségektől.

Módosítják a törvényt

E kérdés kapcsán a MOSZ már akkor jelezte, hogy ez a szabályozás az uniós támogatásokra nem vonatkozhat, sem az EMVA-ra, sem az EMOGA-ra, hiszen azokat az uniós előírások szerint kell felhasználni. De azt is kérdésesnek találták, hogy a nemzeti támogatásokra vonatkozhat-e ez a törvény, mivel ezek notifikált támogatások, amelyek feltételeit ugyancsak az EU hagyta jóvá. A bérekompensációról szóló törvény pedig olyan előírást tartalmaz, amely felvetheti a notifikált támogatások újratárgyalását. Úgy tűnik, hogy az ezzel kapcsolatos MOSZ-felvetéseket a kormány figyelembe vette, és benyújtották a bérekompensáció végrehajtásával kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló törvénytervezetet, amit az

országgyűlés a napirendjére is tűzött. E törvénymódosításban egyértelműen kimondják, hogy a 2007. évi XVII. törvénnyel érintett agrártámogatásokra a szankció nem vonatkozik. Ez a hivatkozott törvény szabályozza az uniós, a társfinanszírozott és a nemzeti támogatások kifizetésének szabályait, azaz az agrártámogatási jogcímeket. Ebből adódóan, amennyiben az Országgyűlés a törvénymódosítást elfogadja, az, aki a bérekompensációt nem hajtja végre, ennek ellenére sem lesz kizárható az agrártámogatásokból.

A másik kérdés a bérekompensáció végrehajtása. Tagjai számára a MOSZ azt javasolta, hogy aki tudja, hajtsa végre a bérekompensációt. Ennek oka, hogy a mezőgazdasági ágazatban az alacsony keresetűek aránya viszonylag magas, s nem szerencsés, hogy a keresetek nettó pozíciói romoljanak. Egyértelmű viszont, hogy az agrár-vállalkozások csak abban az esetben tudják végrehajtani a bérekompensációt, ha a szociális hozzájárulási adóból történő visszatartási lehetőséggel maximálisan élni tudnak. Ebben a legnagyobb problémát az jelentette, hogy a kormányrendelet, amely szabályozta, hogy milyen típusú béremelés esetén van erre mód, nem vette figyelembe az agrárágazat sajátosságait.

A nettó pozíció nem változik

Itt érdemes megjegyezni, hogy ha működne az érdekegyeztetés, ahol a munkaadók széles köre elmondhatja a véleményét, ezek a hibák kiküszöbölhetők lettek volna. A VM-mel és az NGM-mel történt egyeztetések eredményeként előkészítés alatt van a bérekompensáció végrehajtásáról szóló útmutató módosítása. Ez az ágazatban alkalmazott többszáz bérforma veszélyeztetése, megváltoztatása nélkül teszi végrehajthatóvá a bérekompensációt. Az adókedvezmény is igénybe vehető lesz azáltal, hogy a teljesítménybér esetében egy összegű, tartós kompenzáció alkalmazható, amennyiben a teljesítménybér száz százalékát nem lehet meghatározni.

A bérekompensáció végrehajtása ugyanakkor még mindig rendkívül komoly terhet jelent az agrárcégek számára, jelentette ki a főtktár-helyettes. Az agrár-munkavállalók nettó pozíciója jó esetben nem változik az előző évhez képest, magyarán nulla marad, ami – sajnálatosan – 2013-ban sem változik. Nagy kérdőjel, hogy mivel a kompenzáció akkorra kifut, mekkora olyan többletterhet jelent majd a bérekompensáció kifizetése, amit a hatékonyság és a versenyképesség növelésével sem tudnak kigazdálkodni a cégek. Számolni kell azzal is, hogy a vidéki munkahelyek száma csökkenhet a bérekompensáció végrehajtása következtében. A képet még sötétebbé teszi, hogy a

nagyobb létszámot foglalkoztató ágazatokra (a kertészetre, az állattenyésztésre) nagyobb terhet ró a bérekompensáció végrehajtása, miközben a jövedelemtermelő-képességük messze elmarad az ágazati átlagtól.

A 13 százalék

A mezőgazdaság, a tavalyi teljesítménye alapján, húzóágazatként teljesített, hiszen a GDP növekedéséhez több, mint 0,8 százalékkal járult hozzá. Ehhez képest idén már az is komoly teljesítmény lenne, ha az agrárágazat nem negatívan teljesítené. A mérlegkészítésre kötelezett cégeknél ugyanis a nyereség nem éri el a 100 milliárd forintot, ami árbevételarányosan csupán néhány százalékot jelent. Ebből a nyereségből csak annyi forrásuk keletkezik, hogy a fennmaradt fejlesztésekhez szükséges önerőt produkálja az ágazat. Innen nézve különösen nagy nyomást jelent a bérekompensáció, hiszen ágazati szinten 13 százalékos az átlagos béremelési igény, vagyis ennyivel romlik az ágazat jövedelmezősége. Rossz hír, hogy a szociális hozzájárulási adóból visszatartható kompenzáció után fennmaradó, mintegy 5 százalékos bérköltség-növekedést saját erőből kigazdálkodni képtelen vállalkozásoknak meghirdetett, állami segítséget nyújtó pályázat az agrárágazatra gyakorlatilag nem terjed ki. Ennek oka, hogy a pályázat de minimis-támogatásként vehető igénybe, aminek összege az agráriumban 7500 euró/3 év, míg a nemzetgazdaság többi ágában 200 ezer euró. Ez azt jelenti, hogy az ágazaton belül a leginkább rászoruló vállalkozások esetében maradhat el a kompenzáció, azaz éppen náluk csökkenhetnek a nettó munkavállalói jövedelmek, mondta végezetül Máhr András.

H. GY.